

PASZPORT turystyczny

PARKU KRAJOBRAZOWEGO
LASY JANOWSKIE

 parkilubelskie

 Lubelskie
Smakuj życie!

SPACERUJ I ODKRYWAJ PARKI KRAJOBRAZOWE WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

- 1 Wejdź na stronę www.parki.lubelskie.pl i zapoznaj się z informacjami na temat Kozłowieckiego Parku Krajobrazowego.
- 2 Zaplanuj wycieczkę do Kozłowieckiego Parku Krajobrazowego. Spakuj niezbędne akcesoria do plecaka (Paszport turystyczny Kozłowieckiego Parku Krajobrazowego, coś do pisania oraz kolorowania, aparat fotograficzny).
- 3 Załóż wygodne buty i ruszaj po przygodę! Podczas wycieczki wypełniaj Paszport turystyczny. Eksploruj, odkrywaj i twórz swoją własną relację z pobytu w wybranych prze Ciebie miejscach.

CO BĘDIE CI POTRZEBNE

- ✓ DOBRE CHĘCI
- ✓ SZCZYPTA ZAANGAŻOWANIA
- ✓ MIŁOŚĆ DO PRZYRODY (może nie jest niezbędna, ale na pewno się przyda)
- ✓ ZAMIŁOWANIE DO PRZYGODY I PIESZYCH WĘDRÓWEK

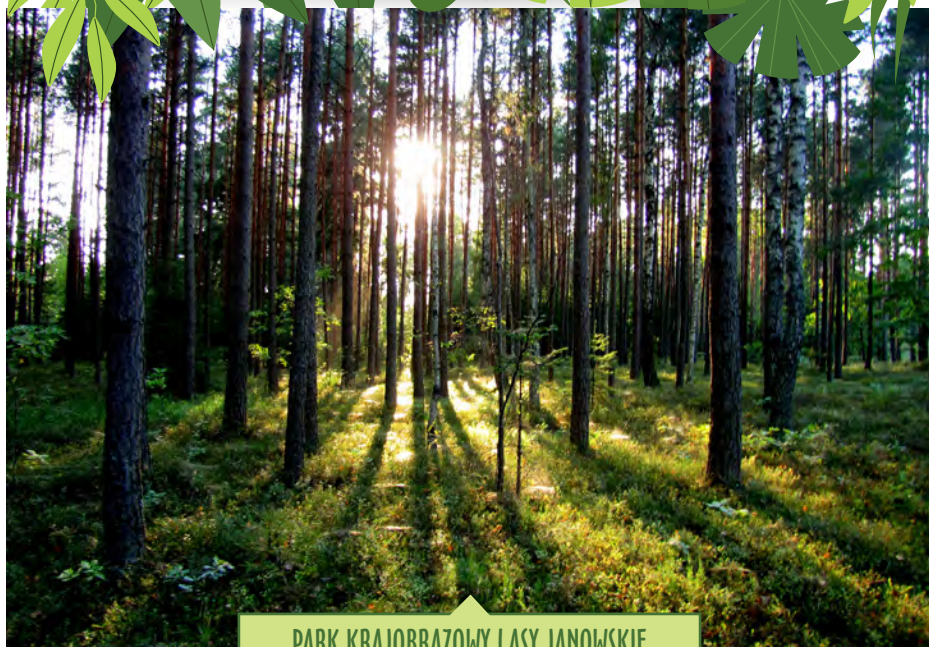
Miejsce na zdjęcie uczestnika

Imię i nazwisko

Wiek

Data wycieczki

Miejsce na pieczęć

PARK KRAJOBRAZOWY LASY JANOWSKIE

Park Krajobrazowy Lasy Janowskie utworzono w 1984 roku na powierzchni 39,15 ha (otulina wynosi 60,5 ha)

Powstał by chronić kompleks Lasów Janowskich, Lasy Lipskie oraz fragment Puszczy Solskiej.

Dominuje w nim bór świeży (sosna, świerk, jodła, dąb), wilgotny (sosna zwyczajna, brzoza brodawkowa), suchy (sosna parasolowata), bagienny (sosna karłowata) a także jodłowy. **Lasy zajmują 80% powierzchni.**

Na wysokie wartości przyrodnicze Parku składają się:

duża powierzchnia kompleksu leśnego

ogromna różnorodność siedlisk i zbiorowisk roślinnych z wieloma rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin

bogata fauna charakterystyczna dla naturalnych ekosystemów leśnych

obecność dużych kompleksów stawów, bagien i torfowisk

liczne miejsca pamięci narodowej z okresu II wojny światowej oraz elementy kultury materialnej i duchowej regionu

MAPA PARKU KRAJOBRAZOWEGO LASY JANOWSKIE

Na terenie Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” znajduje się sześć rezerwatów przyrody.

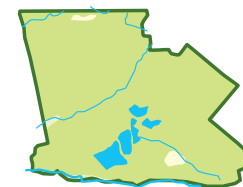
- 1 — Rezerwat Lasy Janowskie
- 4 — Rezerwat Kacze Błota
- 2 — Rezerwat Szklarnia
- 5 — Rezerwat Jastkowice
- 3 — Rezerwat Imielty Ług
- 6 — Rezerwat Łęka

Na naszą wycieczkę zabieramy Was do trzech z nich.

1

REZERWAT LASY JANOWSKIE

Data utworzenia

Powierzchnia rezerwatu

Data odwiedzenia

REZERWAT LASY JANOWSKIE stanowi cenny obiekt głównie z uwagi na wartości historyczne. Obejmuje swym zasięgiem jedno z największych partyzanckich pól bitewnych z okresu II wojny światowej. Niektóre fragmenty omawianego rezerwatu prezentują wysokie wartości krajobrazowe. Należą tu malownicza dolina rzeki Branwi i Bukowej oraz torfowiska i łańcuchy wydm.

PORYTOWE WZGÓRZA – zalesiona wydma wznosząca się nad doliną Branwi, w rezerwacie Lasy Janowskie. Jest nie tylko miejscem atrakcyjnym przyrodniczo ale również historycznym. Znajdują się tu ślady największej partyzanckiej bitwy II wojny światowej, rozegranej w wyniku wielkiej akcji pacyfikacyjnej w czerwcu 1944 roku.

ZADANIE: Rozwiąż szyfrówkę

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
k	l	m	n	o	ó	p	r	s	t
u	w	x	y	z	1	2	3	4	5
6	7	8	9	0					

17 15 18 24 20 15 22 5

22 25 7 16 18 25 1

26 34 29 29

Foto: Kozłowski/Mikrotytuł.com.pl

Obok cmentarza partyzanckiego wznosi się **pomnik ku czci poległych**, dłuta Bronisława Chromego. Przedstawia on grupę biegnących partyzantów, pomiędzy którymi wybucha granat.

Mało jest takich miejscowości w Lasach Janowskich gdzie nie znajdują się pomniki i tablice pamiątkowe upamiętniające miejsca zbiorowych egzekucji i pacyfikacji.

GŁUSZEC – gatunek dużego ptaka z rodziny kurowatych

Głuszce osiągają długość od 65 do 100 cm i mają dużą rozpiętość skrzydeł – 135 cm u samca oraz 98 cm u samicy. Lot głuszca jest ociężały i hałaśliwy, odbywa się niemal po linii prostej. Samica waży 2,5 kg, a waga samca dochodzi nawet do 6,5 kg. Gatunek odznacza się wyraźnym dymorfizmem płciowym.

Gł + y + owi + zka

ZADANIE: Rozwiąż rebus

2

REZERWAT SZKLARNIA

Data utworzenia

Powierzchnia rezerwatu

Data odwiedzenia

REZERWAT SZKLARNIA utworzony został w celu ochrony naturalnie zachowanych borów sosnowo – jodłowych z domieszką świerka, buka, dębu, olszy i brzozy. Dużą część rezerwatu zajmuje wilgotny bór mieszany z przewagą drzewostanu jodły. Spotykane są tu także bagna śródleśne z roślinnością szuwarową i torfowiska przejściowe.

Przez najciekawsze miejsca w rezerwacie prowadzi ścieżka dydaktyczna którą można przebyć wyłącznie pieszo. Tablice umieszczone na trasie opisują walory przyrodnicze terenu i najciekawsze obiekty przyrodnicze.

Zdjęcia oraz rysunki najciekawszych okazów fauny i flory Rezerwatu Szklarnia co autor ma namyśli (jakie to gatunki?????????????)

brak zdjęć Rezerwatu Szklarnia

ZADANIE:

Na trasie ścieżki rozlokowanych jest 18 tablic edukacyjnych i 2 tablice informacyjne, podaj tytuły przynajmniej 10 tablic:

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

3

REZERWAT IMIELTY ŁUG

Data utworzenia	Powierzchnia rezerwatu	Data odwiedzenia

REZERWAT IMIELTY ŁUG Położony w zachodniej części Lasów Janowskich utworzony został w celu zachowania charakterystycznych dla Puszczy Solskiej obszarów rozległych bagien, zarastających zbiorników wodnych z rzadką i chronioną roślinnością, stanowiących ostoję ptactwa.

CZY WIESZ, ŻE...
Nazwa Imielty Ług pochodzi z języka rosyjskiego i oznacza rozległe bagno.

BOCIAN CZARNY

ORLIK KRZYKLIWY

ŻURAW

ZADANIE:
pokoloruj rysunek

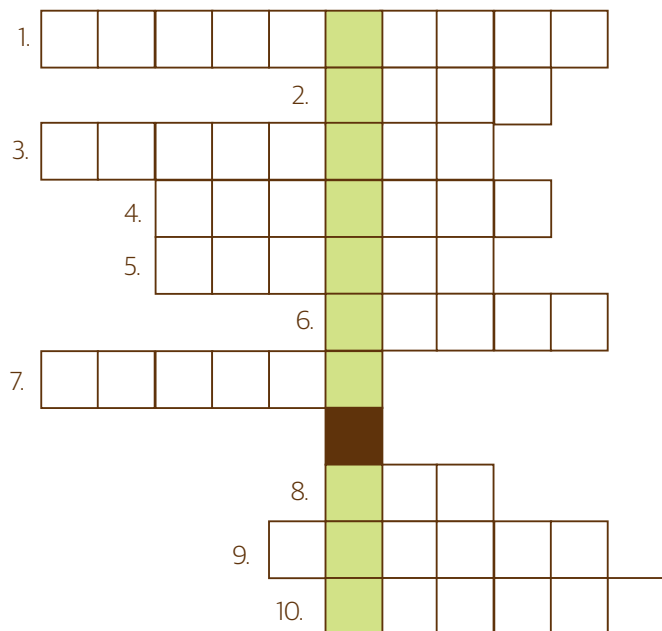

ORZEŁ BIAŁY

Jesteś już w kolejnym rezerwacie, jego nazwę widzisz w haśle krzyżówki. Myślę że łatwiej będzie ją rozwiązać. Do dzieła !!!

ZADANIE:

Rozwiąż krzyżówkę

1. Imię świętego, którego kapliczkę spotykamy na szlaku
2. Białe ptaki najczęściej widywane w pobliżu zbiorników wodnych
3. Krzewinka, której czerwone owoce zawierają dużo witaminy C, dojrzewa jesienią
4. Nazwa jednego ze stawów w rezerwacie, który właśnie odwiedzasz
5. Największy ptak drapieżny w Polsce, możemy go również znaleźć w naszym godle
6. Ślady dzikich zwierząt odcisnięte na śniegu czy piasku
7. Gęste mgły bagienne
8. Największy ssak, który zamieszkuje bagna
9. Miejsce, gdzie dzięcioły wtykają szyszki aby wydobyć z nich nasiona
10. Biały kwiat unoszący się na tafli wody

W dalszym ciągu poruszasz się po rezerwacie Imielny Ług, idąc ścieżką spotykasz wiele ciekawych roślin. Przedstawię Ci ich sylwetki, ciekawe czy odnajdziesz którą z nich. Zaczynamy

SZKLARNIA – NIC TU NIE JEST OCZYWISTE!!!

Szklarnia, pierwsze skojarzenie to budowla do uprawy warzyw, kwiatów itp. Jednak nie tym razem. Właśnie przybyliście do małej miejscowości znajdującej się nieopodal Janowa Lubelskiego. Początkowo w 1801 r. z inicjatywy władz ordynackich powstała huta szkła, zwana Nizioł. W skład osady wchodziły budynki fabryczne i mieszkania przeznaczone dla rzemieślników i czeladzi. Huta produkowała szkło zielone na butelki dla browaru w Zwierzyńcu, białe kaflowe oraz naczynia. Istniała do 1836 roku.

Zaczynamy swoją wędrówkę od parkingu znajdującego się tuż przy wjeździe do miejscowości po prawej stronie.

Tu znajdziemy tablice informacyjne z których wiele możemy się dowiedzieć.

**potrzebne zdjęcie
lepszej jakości**

Dalej ruszmy drogą na zachód. Po chwili napotkamy na tablicę informującą o tym że znajduje się tu szkoła. Jest to nietypowa szkoła, taka w której uczymy się grać na instrumencie ludowym, ale jakże ma on ciekawą nazwę:

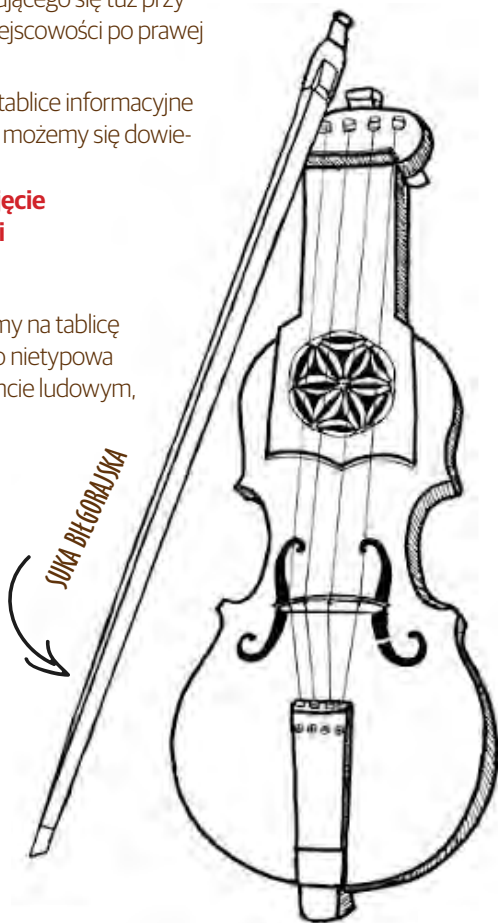
SUKA BIŁGORAJSKA

„Wiejski instrument starożytny, zwany suka, zupełnie wyszły już z użycia.

Grano się na niej trzymając nie jak skrzypce, lecz przewieszony na sznurku przez lewe ramię, tak, aby instrument znajdował się przy piersiach; smyczkiem pociągano się poziomo, równoległe do linii ramion. Podobno w tej samej okolicy zwyczajne skrzypce nazywają psami (np. „grał na psach”).”

Jakie jest źródło tego cytatu?

SUKA BIŁGORAJSKA

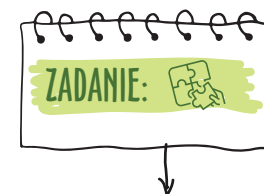
**pomieszana kolejność ale nie wiem
które informacje są do którego
rezerwatu**

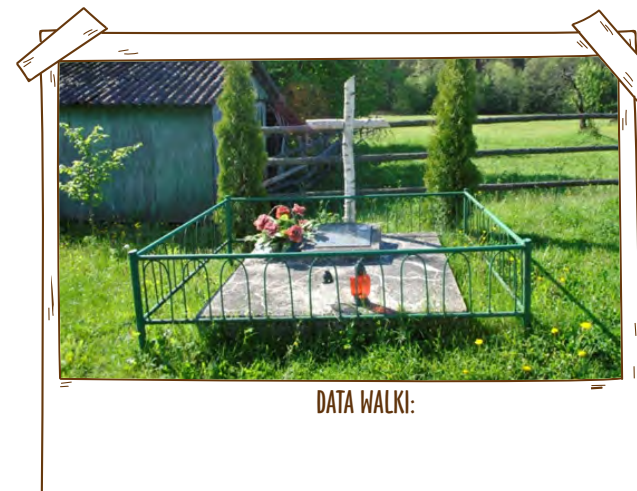
Po wizycie w „Szkole gry na suce biłgorajskiej” wyruszamy na dalszą wędrówkę.

Po prawej stronie natkniemy się na grób. W czerwcu 1944 r. w Lasach Janowskich bazowało kilkanaście oddziałów partyzanckich. Niemcy rozpoczęli w tym miesiącu wielką akcję przeciw partyzance pod kryptonimem „Sturmwid I”. 10 czerwca oddziały niemieckie weszły w Lasy Janowskie od strony stacji kolejowej w Lipie. Wywiązała się zażarta walka w której zginęło paru Niemców a jeden został wzięty do niewoli. W tej samej bitwie ranna sanitariuszka Barbara Mączyńska. W czasie dalszych walk Niemcy zbombardowali Szklarnię a dom w którym leżała ranna Basia zapalił się. Sanitariuszka spłonęła żywcem i w ten tragiczny i bolesny sposób zakończyło się młode życie.

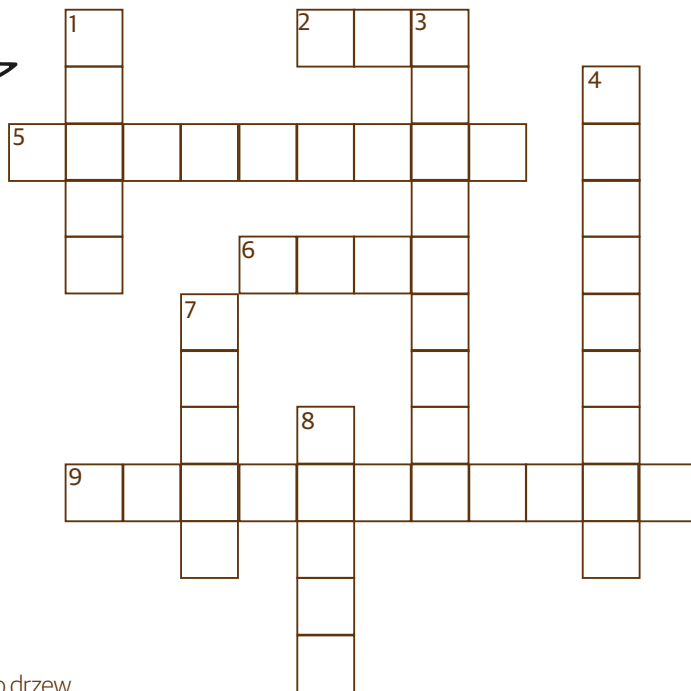
Miejsce śmierci Basi zostało upamiętnione symbolicznym grobem, oraz ułożono tam okazały głaz. Przypomina nam on jak nieludzka, koszmarna i pozbawiona sensu jest wojna, przynosząca niewiarygodne cierpienia i niepotrzebną śmierć.

Zapisz dokładną datę walki która miała miejsce w Szklarni. Znajdziesz ją na tablicy informacyjnej, która ustawiona jest w pobliżu grobu

DATA WALKI:

POZIOMO

2. Duże skupisko drzew
5. Pasą się na nim konie
6. Instrument muzyczny biłgorajska
9. Jak nazywa się przebywający tu koń

PIONOWO

1. Żona ogiera
3. Miejscowość, w której jesteś
4. Jak nazywała się Barbara, której grób znajduje się tuż przy drodze głównej
7. Czego huta znajdowała się w tej miejscowości, w której jesteś
8. Zabawa dziecięca na biegunach

OSTOJA KONIA BIŁGORAJSKIEGO

Konie biłgorajskie są endemicznym, rasowym typem rodzimych koni, wywodzących się z dzikich koni zamieszkujących Europę. Pod koniec XVIII wieku ostatnie egzemplarze tych koni, bytujących na Litwie odłowiono i odstawiono do Zwierzyńca hrabiego Zamoyskiego.

Celem prowadzonej hodowli jest zachowanie ginącego typu koni biłgorajskich.

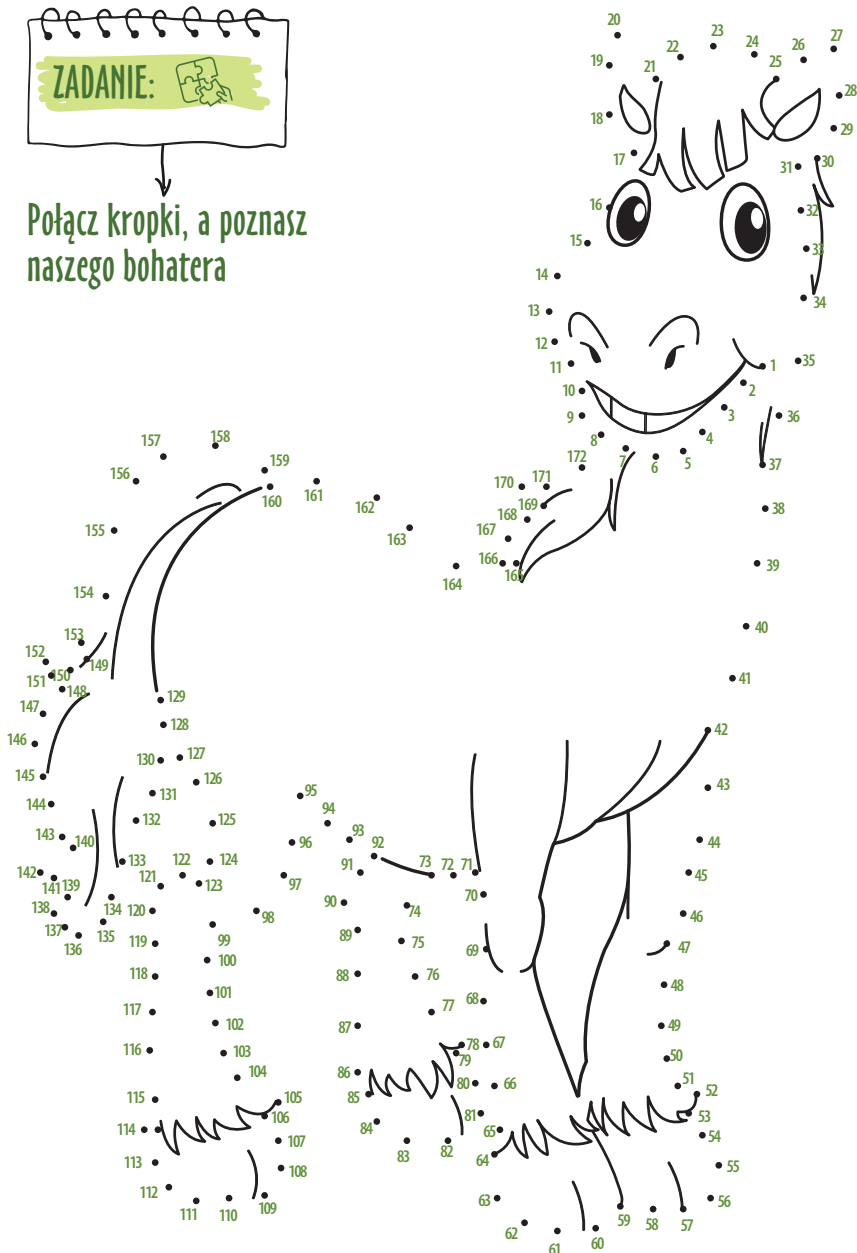
CECHY CHARAKTERYSTYCZNE KONIA BIŁGORAJSKIEGO

- myszate umaszczenie
- ciemna pręga na grzbiecie
- wytrzymałość
- niewybredność
- zdrowie
- możliwość kompensacji wzrostu i rozwoju

ZADANIE:

Połącz kropki, a poznasz
naszego bohatera

UROCZYSKO KRUCZEK

jedną z największych atrakcji turystycznych a także bardzo ważne miejsce dla społeczności katolickiej Janowa Lubelskiego i okolic jest uroczysko Kruczek.

Geneza powstania tego położonego na terenie Parku Krajobrazowego „Lasy Janowskie” leśnego uroczyska ginie w głębi historii, brak jest informacji o początkach jego powstania.

Istnieje legenda, według której odpoczywał tu św. Antonii, podczas swojej wędrówki z Leżajska do Radezczy. Kiedy wstał z przyrodzonoego kamienia, wybito pod nim źródelko, płynące do dnia dzisiejszego.

Po pierwszym rozbiórce Polski w 1773 roku postawiono tu drewniany krzyż. Uroczysko Kruczek położone było przy szlaku handlowym prowadzącym z Lublina na południe było miejscem odpoczynku kurierów oraz osób przemycających broń podczas powstania styczniowego. W czasie II wojny światowej, a także w latach 50-tych, w gęstych lasach opodal Kruczka stacjonowały oddziały Narodowych Sił Zbrojnych.

ZADANIE:

Sprawdź i napisz
pod wezwaniem
jakiego świętego
znajduje się kapliczka
którą znajdziesz
w centralnym miejscu
uroczyska w którym
przebywasz. W ramce
obok wykonaj szkic tej
kapliczki.

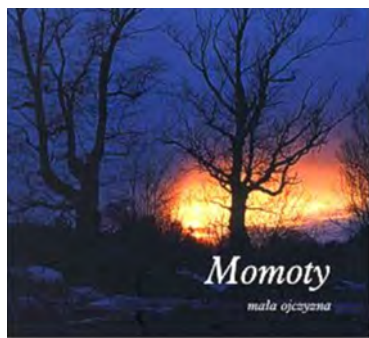
KAPLICZKA
POD WEZWANIEM...

MOMOTY GÓRNE

to puszczańska wieś położona w województwie lubelskim, w powiecie janowskim, w gminie Janów Lubelski w samym środku Lasów Janowskich. Jest to wioska założona w XVIII wieku na terenie ordynacji rodziny Zamojskich. Wcześniej nazywano ją Grójec lub Gruje. Znajdowała się tu wówczas maziarnia oraz tartak. W II poł. XIX wieku utworzono tutaj posterunek straży granicznej między zaborem rosyjskim, a austriackim.

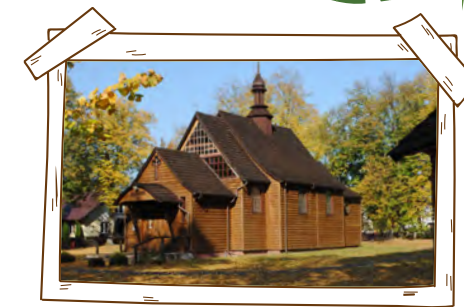
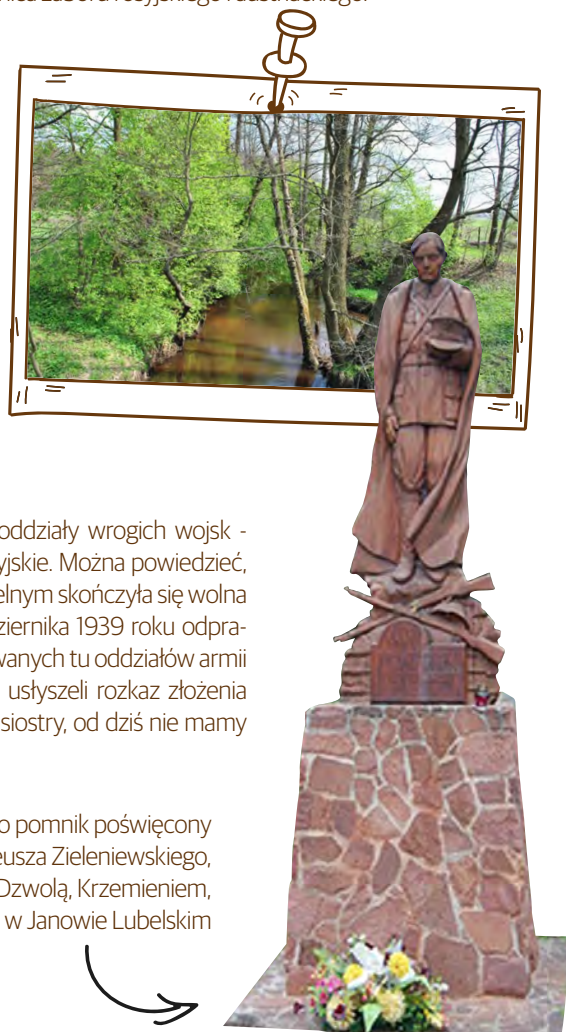
Momoty są miejscem szczególnym, bardzo głęboko wpisującym się w historię Polski. Wieś ta przez wszystkie lata swego istnienia była uczestnikiem serii wstrząsających wydarzeń. Do roku 1918 przez pobliskie lasy przebiegała granica zaboru rosyjskiego i austriackiego.

potrzebne zdjęcia lepszej jakości i bez napisów

W 1939 roku do Momot dotarły dwa oddziały wrogich wojsk - z jednej strony niemieckie, z drugiej rosyjskie. Można powiedzieć, że to właśnie na momotckim placu kościelnym skończyła się wolna Polska. Bowiem dokładnie tutaj 2 października 1939 roku odprawiona została ostatnia msza dla zgrupowanych tu oddziałów armii polskiej. To właśnie tu polscy żołnierze usłyszeli rozkaz złożenia broni i słynne słowa: „Żołnierze, bracia i siostry, od dziś nie mamy wolnej Polski”.

W 2004 r. odsłonięto pomnik poświęcony żołnierzom grupy płk. Tadeusza Zieleniewskiego, którzy walczyli pod Dzwolą, Krzemieniem, Godziszowem, Polichną oraz w Janowie Lubelskim

Przed wojną wioska nie miała żadnego połączenia ze światem, więc dla mieszkających tu ludzi dotarcie do kościoła parafialnego w Janowie Lubelskim było nie lada problemem. Szukając lepszego rozwiązania, w 1938 roku pomyślano o budowie w Momotach kaplicy.

W listopadzie 1970 roku zarządcą kaplicy filialnej w Momotach zostaje ks. Kazimierz Pińciurek. Od 1972 do 1975 trwa rozbudowa starej kaplicy. Powiększono prezbiterium, poszerzono nawę główną oraz dobudowano fronton kościoła z chórem. Przebudowa kościoła odbyła się bez zezwolenia, bez żadnych planów, bez pomocy fachowców. Pracami wiernych kierował sam proboszcz ks. Kazimierz Pińciurek

Od 1975 do 1992 roku ks. Kazimierz Pińciurek zajął się wystrojem świątyni. Dewizą życiową były dla księdza słowa: „Trudności są po to, by je pokonywać”.

Wejść do środka i zobacz sam co stworzył ksiądz samouk. Wchodząc po lewej stronie wyłożona jest książka do której możesz się wpisać, pozostawisz wtedy ślad swojej obecności.

WYSTAWA PRZYRODNICZA

Będąc w Janowie Lubelskim nie możesz pominąć wystawy przyrodniczej znajdującej się w Ośrodku Edukacji Ekologicznej przy Nadleśnictwie Janów Lubelski. Wejdź proszę do środka i zapoznaj się z bogactwem fauny Lasów Janowskich.

Wychodząc
poprosić
o pieczętkę

miejsce
na
pieczętkę

ARBORETUM

Teraz swoje kroki skieruj do arboretum, ma ono charakter parku leśnego z elementami ukształtowanego terenu, prześwietleń w drzewostanie, oczek wodnych, ścieżek, dróg, kładek, mostków i zadaszeń. Tu zapoznasz się z florą Lasów Janowskich.

ZADANIE:

WYKRĘŚLANKA „DRZEWA”

Odnajdź i wykreśl wszystkie podane gatunki drzew występujących w Lasach Janowskich

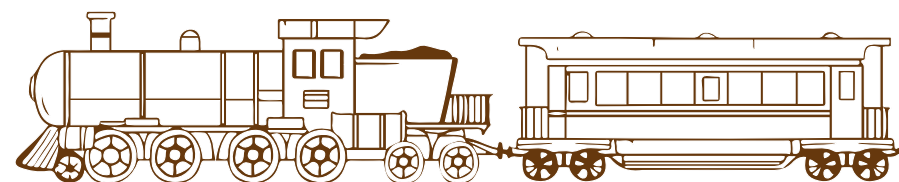
S	A	O	N	J	E	T	N	J	K	C	R	E	W	C
K	L	N	R	N	L	O	M	C	Y	H	N	T	R	Z
W	A	D	C	C	H	P	D	K	B	R	W	U	L	U
F	I	W	W	U	K	O	F	M	T	D	S	C	I	S
P	F	I	B	E	Z	L	N	C	A	A	M	F	P	R
J	L	O	A	P	J	A	R	Z	Ę	B	I	N	A	F
E	N	P	R	G	P	B	H	E	U	C	I	L	A	T
D	G	K	J	G	Y	A	E	R	B	J	T	F	Z	C
R	P	O	T	R	W	R	T	E	H	O	N	H	A	Ś
G	Ł	Ó	G	T	J	K	E	M	O	D	R	Z	E	W
I	U	O	R	O	N	T	N	C	Ł	Ę	C	L	B	I
C	Z	Z	A	O	E	S	B	H	I	A	H	R	P	E
Z	O	E	B	R	Z	O	Z	A	G	I	W	R	R	R
N	J	B	F	P	Z	S	C	Z	G	W	M	B	U	K
K	Y	U	P	U	J	N	K	B	M	R	U	S	L	I
F	K	O	L	C	H	A	W	Y	E	W	C	M	H	C

DĄB
GRAB
SOSNA
BUK
CIS
JODŁA
ŚWIERK
OLCHA
MODRZEW
CZEREMCHA
BRZOZA
TOPOLA
LIPA
GŁÓG
JARZĘBINA

KOLEJKA WĄSKOTOROWA

Na przedmieściach Janowa Lubelskiego, obok siedziby Nadleśnictwa oraz Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych Ośrodka, Zamiejscowego w Janowie Lubelskim znajduje się skansen leśnej kolejki wąskotorowej. Wstęp do taboru jest bezpłatny i można go zobaczyć każdego dnia. Kolejkę zbudowano dla wywozu dużych ilości drewna na potrzeby gospodarki niemieckiej. Jej trasa wiodła z Lipy do Bukowej, a swego czasu nawet do Biłgoraja.

Dotarłeś do końca wędrówki.

Zapraszamy cię do naszego biura po zasłużoną pieczętkę
(miejsce na nią znajdziesz na str. 3) **oraz drobny upominek.**

Nasz adres: Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych
Ośrodek Zamiejscowy w Janowie Lubelskim
ul. Bohaterów Porytowego Wzgórza 35, 23-300 Janów Lubelski | tel. 15 872 13 74

Paszport turystyczny

Park Krajobrazowego Lasy Janowskie

Opracowanie treści:

XXXXXXXXXXXXXXXX

Koncepcja graficzna, skład i opracowanie map:

Zielony Królik

Ilustracje:

Agnieszka Sulimierska

Zdjęcia:

Michał Zieliński, Agnieszka Sulimierska

Wydawca:

Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych

Egzemplarz bezpłatny

ISBN

Lublin 2021

Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych

OŚRODEK ZAMIEJSCOWY W JANOWIE LUBELSKIM

ul. Bohaterów Porytowego Wzgórza 35 | 23-300 Janów Lubelski | tel. 15 872 13 74